

PROTOKOLL FRA HOVEDSTYREMØTET 21. – 22. NOVEMBER 2023

Til stede:

Hovedstyret: Ida Wolden Bache, Pål Longva, Øystein Børsum, Karen Helene Ulltveit-Moe, Kristine Ryssdal, Arne Hyttnes, Nina Udnes Tronstad og Hans Aasnæs

Forfall: Egil Herman Sjursen

Fra de ansatte: Mona Sørensen (sak 190-198), Truls Oppedal (190, 192, 196-198) og Kjersti-Gro Lindquist (191, 193-195)

Tilsynssekretariatet: Jan Frode Jakobsen (sak 187-188, 191-195)

Administrasjonen: Se vedlagte oversikt

Sak 184/2023 SPU – Råd til Finansdepartementet om unoterte aksjer (brevutkast)

Saksdokument: Notat 17. november 2023 fra Sentralbankledelsen

Øystein Børsum viste til de forutgående drøftingene av brevutkastet og redegjorde for endringene i brevet etter hovedstyrets behandling 26. oktober.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til at det sendes brev til Finansdepartementet med råd om investering i unoterte aksjer basert på vedlagte utkast. Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille brevet i tråd med merknader gitt i hovedstyrets møte.

Sak 185/2023 SPU – Råd til Finansdepartementet om regulering av unoterte investeringer (brevutkast)

Saksdokument: Notat 17. november 2023 fra Sentralbankledelsen

Øystein Børsum viste til de forutgående drøftingene av brevutkastet og redegjorde for endringene i brevet etter hovedstyrets behandling 26. oktober.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til at det sendes brev til Finansdepartementet om regulering av unoterte investeringer basert på vedlagte utkast. Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille brevet i tråd med merknader gitt i hovedstyrets møte.

Sak 186/2023 Statsgjeld – Strategi og låneprogram 2024

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra Markeder (MA)

Norges Bank forvalter statsgjelden etter et mandat fastsatt av Finansdepartementet. I henhold til mandatet skal Norges Bank utarbeide en lånestrategi som beskriver hvordan banken vil dekke statens lånebehov.

Marie Lerbak redegjorde for hovedelementene i lånestrategien for 2024.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok *Strategi og låneprogram 2024* for statsgjeldsforvaltningen.

Sak 187/2023 Vurdering av valutareservene 2023

Saksdokument: Notat 13. november 2023 fra Markeder (MA)
Notat 16. november 2023 fra Risiko- og investeringsutvalget (RIU)

Arne Osnes redegjorde for saksfremlegget. Øystein Børsum redegjorde for drøftingen i risiko- og investeringsutvalget og utvalgets innstilling.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til forslaget til endringer i prinsippene for forvaltningen av valutareservene. Hovedstyret hadde enkelte innspill som de ba administrasjonen følge opp i forbindelse med neste årlige gjennomgang av strategien for valutareservene.

Sak 188/2023 Endring i kontovilkår for sentrale motparter

Saksdokument: Notat 15. november 2023 fra Finansiell stabilitet (FST) og MA

Torbjørn Hægeland redegjorde for saksfremlegget.

Hovedstyret vedtok at sentrale motparter med oppgjørsvirksomhet i norske kroner, etter en konkret vurdering kan få konto i Norges Bank. I slike tilfeller kan det gis adgang til innskudd og lån, både intradag og over døgnskillet. Kontovilkårene skal da fastsettes slik at de ikke forstyrrer implementeringen av likviditets- og pengepolitikken. Lån kan bare gis mot godkjent sikkerhet og med det formål å støtte gjennomføringen av clearingene.

Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å beslutte hvilke sentrale motparter som skal gis adgang til konto, og de nærmere vilkårene for kontoholdet. Hovedstyret orienteres om slike beslutninger i etterkant.

Sak 189/2023 Orientering om aktuelle saker – sentralbankvirksomheten

Sentralbanksjefen og Pål Longva orienterte om aktuelle saker i sentralbankvirksomheten, herunder;

- rapporten *Finansiell Stabilitet 2023 – 2. halvår* som ble publisert 8. november,
- arbeidsgruppe om beredskap i det digitale beredskapssystemet,
- foredrag, konferanser og møter med eksterne.

Sak 190/2023 Godkjenning av protokollen fra hovedstyrets møte 26. oktober 2023

Saksdokument: Utkast til protokoll

Hovedstyret godkjente protokollen fra hovedstyrets møte 26. oktober 2023.

Sak 191/2023 Ny plattform for data og analyse i sentralbankvirksomheten

Saksdokument: Notat 17. november 2023 fra IT

Pål Longva og Øystein Kruge innledet om utkastet til prosjekt for etablering av ny plattform for data og analyse, herunder de største kostnadsdriverne og hovedpunktene i planen for gjennomføring av prosjektet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til at prosjektet gjennomføres i samsvar med saksfremlegget og tok kostnadsrammen på 177 millioner kroner (P85-nivå) over årene 2024-2026 til etterretning.

Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å disponere prosjektmidlene på P85-nivå. Administrasjonen fremmer årlige business case på P85-nivå for 2025 og 2026 i forbindelse med den årlige budsjettprosessen.

Sak 192/2023 Budsjett 2024

a. Budsjettforslag 2024 – Norges Bank

Saksdokument: Notat 17. november 2023 fra NBA Finance

b. Budsjett 2024 for kapitalforvaltningen i Norges Bank

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra NBIM

Sentralbanksjefen og Ørjan Agdesteen redegjorde for hovedelementene i budsjettforslaget for Norges Bank 2024. Trond Grande utdypet om budsjettforslaget for kapitalforvaltningen.

Hovedstyret drøftet forslaget og ga enkelte merknader til den videre prosessen.

Hovedstyret godkjente budsjettforslagene for henholdsvis NBIM, sentralbankvirksomheten og Norges Bank samlet. Budsjettforslag 2024 for Norges Bank oversendes representantskapet for budsjettvedtak.

Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille dokumentet i lys av hovedstyrets merknader, samt å oppdatere prognoser for regnskap i etterkant av hovedstyrets behandling.

Under forutsetning av representantskapets budsjettvedtak, delegerte hovedstyret fullmakt til henholdsvis sentralbanksjefen og daglig leder av NBIM til å disponere budsjetttrammen innenfor sine ansvarsområder.

Sak 193/2023 Oppsummering fra revisjonsrapport sentralbankvirksomheten

Saksdokument: Notat 7. november 2023 fra Internrevisjonen
Notat 7. november 2023 fra Revisjonsutvalget

Jan Thomsen redegjorde for hovedelementene i revisjonsrapporten:

- 2315 SBV Styring og kontroll med deponering i gjeldshøve

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av.

Hovedstyret tok internrevisjonens oppsummering av revisjonsrapporten til etterretning.

Sak 194/2023 Oppsummering fra virksomhetsovergrepene revisjonsrapport

Saksdokument: Notat 7. november 2023 fra Internrevisjonen
Notat 7. november 2023 fra Revisjonsutvalget

Jan Thomsen redegjorde for hovedelementene i revisjonsrapporten:

- 2302 NB Styring og kontroll med bankens fysiske eiendeler

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av.

Hovedstyret tok internrevisjonens oppsummering av revisjonsrapporten til etterretning.

Sak 195/2023 Ekstern kvalitetssikring av internrevisjonen

Saksdokument: Notat 7. november 2023 fra Internrevisjonen
Notat 7. november 2023 fra Revisjonsutvalget

Internrevisjonen i Norges Bank skal utføre sitt arbeid i tråd med internasjonale standarder for internrevisjon. Standardene sier at det skal gjøres en ekstern kvalitetssikring av funksjonen, minimum hvert femte år. I samsvar med dette er det gjennomført en ekstern kvalitetssikring i tråd med internasjonale standarder.

Jan Thomsen redegjorde kort for resultatene av den gjennomførte evalueringen.

Karen Helene Ulltveit Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget.

Hovedstyret tok den eksterne evalueringen av internrevisjonen til orientering og sa seg tilfreds med resultatene.

Sak 196/2023 Svarbrev til Representantskapet – Evaluering av Norges Banks krisehåndtering – scenariobasert tilsyn

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra NBIM

Ingrid Solberg redegjorde for hovedelementer i rapporten fra det scenariobaserte tilsynet og utkastet til svarbrev fra hovedstyret.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og ga enkelte merknader til brevutkastet. Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille brevet basert på hovedstyrets merknader.

Sak 197/2023 Norges Banks årsrapport 2023 – Disposisjon og tidsplan

Saksdokument: Notat 17. november fra Stab

Torild Lid Uribarri innledet kort om planen for Norges Banks årsrapport for 2023, herunder om de endringer som er foreslått i forhold til tidligere år.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til den foreslåtte disposisjonen og tidsplanen for Norges Banks årsrapport 2023.

Sak 198/2023 Orientering om aktuelle administrative saker

Sentralbanksjefen orienterte om aktuelle administrative saker, herunder;

- pågående ansettelsesprosesser til stillingene som leder av henholdsvis Norges Bank Administrasjon (NBA) og Stab,
- foreløpige planer for arrangementet knyttet til sentralbanksjefens årstale 2024.

Sak 199/2023 Avslutning av særskilt eierskapsutøvelse

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra NBIM
Notat 16. november fra Eierskapsutvalget

Øystein Børsum redegjorde for saksfremlegget, drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling.

Hovedstyret sluttet seg til at den særskilte eierskapsutøvelsen når det gjelder PetroChina avsluttes.

En beslutning om å avslutte den særskilte eierskapsutøvelsen offentliggjøres sammen med neste offentliggjøring av beslutninger om utelukkelse eller observasjon av selskaper. Offentliggjøringen bør inkludere en kort sammenfatning av bakgrunnen for beslutningen.

Sak 200/2023 Forlengelse av særskilt eierskapsutøvelse

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra NBIM
Notat 16. november fra Eierskapsutvalget

Øystein Børsum redegjorde for saksfremlegget, drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling.

Hovedstyret sluttet seg til at perioden med særskilt eierskapsutøvelse når det gjelder Shell og Eni forlenges med to år.

Sak 201/2023 Tilrådning fra Etikkrådet 12. mai 2023 om å utelukke selskaper og avslutte observasjon

Saksdokument: C4 CONFIDENTIAL Notat 16. november 2023 fra Eierskapsutvalget

Norges Bank mottok 12. mai 2023 en tilrådning fra Etikkrådet om utelukkelse av selskapene Jardine Matheson Holdings Ltd (Jardines), Jardine Cycle & Carriage Ltd (JC&C), og PT Astra International Tbk (Astra), samt å avslutte observasjonen av PT Astra International Tbk. Tilrådingen er begrunnet med uakseptabel risiko for at selskapene medvirker til alvorlig miljøskade, jf. det atferdsbaserte kriteriet i *Retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland* § 4 første ledd bokstav e).

Øystein Børsum redegjorde for drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling.

Hovedstyret sluttet seg til innstillingen fra utvalget:

- Jardine Matheson Holdings Ltd (Jardines), Jardine Cycle & Carriage Ltd (JC&C), og PT Astra International Tbk (Astra) utelukkes fra Statens pensjonsfond utland.

- Observasjonen av PT Astra International Tbk avsluttes.
- Utelukkelsen trer i kraft 1. februar 2024
- Finansdepartementet orienteres om vedtaket.
- Styrets leder gis fullmakt til å sette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

Sak 202/2023 Tilrådninger fra Etikkrådet om utelukkelse av selskaper

a. Tilrådning 29. juni 2023 om utelukkelse av selskap (1)

Saksdokument: C4 CONFIDENTIAL notat 16. november 2023 fra Eierskapsutvalget

Norges Bank mottok 29. juni 2023 en tilrådning fra Etikkrådet om utelukkelse av selskapet KDDI Corp. Tilrådingen er begrunnet med uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til alvorlige brudd på individers rettigheter i krig og konflikt, jf. det atferdsbaserte kriteriet i *Retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland* § 4 første ledd bokstav b).

Det følger av retningslinjene for observasjon og utelukkelse § 6 (5) at «[o]bservasjon kan besluttes der det er tvil om vilkårene for utelukkelse er oppfylt, om utviklingen framover i tid eller der det av andre årsaker finnes hensiktsmessig.»

Øystein Børsum redegjorde for drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling. Utvalget mener flere forhold taler for å observere selskapet i en periode før spørsmålet om utelukkelse vurderes på nytt, og tilrår at selskapet settes til observasjon. En observasjonsperiode på tre år synes hensiktsmessig.

Hovedstyret sluttet seg til innstillingen fra utvalget:

- KDDI Corp. settes til observasjon.
- Etikkrådet orienteres om vedtaket.
- Styrets leder gis fullmakt til å sette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

b. Tilrådning 29. juni 2023 om utelukkelse av selskap (2)

Saksdokument: C4 CONFIDENTIAL notat 16. november 2023 fra Eierskapsutvalget

Norges Bank mottok 29. juni 2023 en tilrådning fra Etikkrådet om utelukkelse av selskapet Sumitomo Corp. Tilrådingen er begrunnet med uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til alvorlige brudd på individers rettigheter i krig og konflikt, jf. det atferdsbaserte kriteriet i *Retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland* § 4 første ledd bokstav b).

Det følger av retningslinjene for observasjon og utelukkelse § 6 (5) at «[o]bservasjon kan besluttes der det er tvil om vilkårene for utelukkelse er oppfylt, om utviklingen framover i tid eller der det av andre årsaker finnes hensiktsmessig.»

Øystein Børsum redegjorde for drøftingen i eierskapsutvalget og utvalgets innstilling. Utvalget mener flere forhold taler for å observere selskapet i en periode før spørsmålet om utelukkelse vurderes på nytt, og tilrår at selskapet settes til observasjon. En observasjonsperiode på tre år synes hensiktsmessig.

Hovedstyret sluttet seg til innstillingen fra utvalget:

- Sumitomo Corp. settes til observasjon.
- Etikkrådet orienteres om vedtaket.
- Styrets leder gis fullmakt til å sette tidspunkt for offentliggjøring av beslutningen.

Sak 203/2023 Svarbrev til Representantskapet om uavhengig kontrollberegning av referanseindeksen

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra NBIM

I brev av 15. november 2023 ba representantskapet om en skriftlig fremstilling av hovedstyrets valg når det gjelder uavhengig kontrollberegning av referanseindeksen for obligasjonsindeksen i Statens pensjonsfond utland, jamfør hovedstyrets sak 105/2023.

Øystein Børsum redegjorde for utkastet til svarbrev.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til at det sendes et brev til representantskapet. Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille brevet i tråd med hovedstyrets merknader.

Sak 204/2023 Statens Pensjonsfond utlands investeringer i Russland – utkast til brev til Finansdepartementet

Saksdokument: Notat 16. november 2023 fra NBIM

Trond Grande redegjorde for brevutkastet.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til at det sendes et brev til Finansdepartementet i tråd med vedlagte utkast. Styrets leder fikk fullmakt til å ferdigstille brevet i tråd med hovedstyrets merknader.

Sak 205/2023 Orientering om aktuelle saker i kapitalforvaltningen

Nicolai Tangen og Trond Grande orienterte om aktuelle saker i kapitalforvaltningen, herunder;

- marked- og resultatutviklingen i SPU så langt i kvartalet,
- foredrag og møter med eksterne aktører,
- status for investeringene i unotert infrastruktur.

Sak 206/2023 Eventuelt

Hovedstyret hadde en meningsutveksling om prosessen med utarbeiding av råd til Finansdepartementet om unoterte aksjer og regulering av unoterte investeringer.

Saker til orientering:

- Hovedstyrets årlige evaluering av sitt arbeid og sin kompetanse
Notat 16. november 2023 fra Stab
- Styringsmodellen i Norges Bank
- Styringsmodellen i sentralbankvirksomheten
- Protokoll fra møtet i risiko- og investeringsutvalget 19. oktober 2023
- Protokoll fra møtet i risiko- og investeringsutvalget 23. oktober 2023
- Protokoll fra møtet i eierskapsutvalget 23. oktober 2023

Deltakere fra administrasjonen

<u>Navn</u>	<u>Saker</u>
Aaltvedt, Line	205
Agdesteen, Ørjan	187, 191, 192, 197
Bakke, Bjørn	188
Behringer, Alexander	192-197
Belck-Olsen, Julie	192
Berg, Elin	196
Borchgrevink, Henrik	191
Brekke, Sigurd	205
Eilertsen, Anne-Grethe	191
Gaarder, Hanna	197
Gjerde, Hege	192
Gjøvs, Kristine	184-185, 192, 196-197, 201-204
Grande, Trond	184-185, 192, 196-205
Gulbrandsen, Bjarne	184-206
Guldahl, Geir	192
Haugerud, Pål	184-185, 190, 192, 196, 198-205
Hurd, Nalinie	204
Huse, Dag	184-185, 199-204
Hægeland, Torbjørn	188
Igland, Sigrid	188
Ihenacho, Carine Smith	196, 199-202
Karlsen, Per Gunnar Bull	187
Kruge, Øystein	191
Langeland, Gaute	186-188
Lerbak, Marie Norum	186
Lutnæs, Simen Berg	191
Nilsen, Kyrre	192
Osnes, Arne	187
Rogne, Ingrid Katrine	188, 193, 197
Romstad, Maren	184-185
Ryel, Marius	193
Sim, Edwin	184-185, 192
Skaar, Marthe	184-185, 205
Smith, Elisabeth	184-185, 196, 204
Solberg, Ingrid	184-206
Solheim, Stian	191-192
Steinberg, Kirsten	193-194, 196
Tangen, Nicolai	184-185, 192, 199-205
Thomsen, Jan	186-198, 203-206
Uribarri, Torild Lid	184-185, 197
Vatnar, John Tore	184-185, 192, 199-204
Vogt, Line	197
Willumsen, Fredrik	184-185
Zachariassen, Håvard	193-194
Åstrand, Andrine Gulliksrud	184-206